

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Soranerbladet

NR. 2 FEBRUAR 1974 59. ÅRGANG

Vinterstemning i Sorø

fot. Sven Gerner Andersen (R 1945)

MÅNEDSSKRIFT FOR SORANSK SAMFUND

SORANERBLADETS ADMINISTRATION

får fra d. 1. marts 1974 ny adresse:

„SKADSHOLM”

9520 Skørkøping
tlf. (08) 37 19 00

SORANER!

hvornår gik du sidst tur i Filosofgangen
med din kone?

Ring og hør prisen på vort
weekend-arrangement!

Hotel **POSTGÅRDEN** (03) 63 2222

**Mere øl.
Mere smag.
Mere stemning.**

E. W. L. om Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

FEBRUAR 1974

59. ÅRGANG

NUMMER 2

Rektor Raaschou-Nielsen og det soranske kammeratskab

Det må have været i 1913 - jeg var kommet ind på alumnatet, vestre sovesal, kammer no 15 - og en weekend i februar havde jeg inviteret en klassekammerat, Sven Børre Larsen med hjem til Hørby præstegård på den anden side af Holbæk fjord, det var pr. cykel og med den lille båd over fjorden, og søndag eftermiddag gik turen tilbage. Der var sne på jorden og vi var blevet lidt forsinket ved en visit hos venner i Holbæk.

Så skete der det uheld, at et stykke udenfor Holbæk punkterede Sven's cykel, vi havde ikke lappetrejer med, og søndag var alle værksteder lukket, så vi havde ingen anden udvej end at trække cyklerne og tilbagelægge de ca. 30 kilometer til Sorø til fods.

I Uggerløse havde vi lidt held med os, idet vi fandt telefoncentralen åben, så vi fik lov at ringe til rektor Raaschou-Nielsen og forklare situationen, vi mente at nå hjem ved 2-tiden og rektor lovede at underrette vægteren om at lukke os ind, når vi ankom.

Nu var vi mere rolige, nu kunde vi da komme ind, men vi gik selvfølgelig og udmaled os straffen for denne forseelse og selvfølgelig blev vi trætte, men vi opmuntrede hinanden og forbød trangen til at sidde ned et øjeblik - man kunde jo have pådraget sig lungebetændelse. Vi gik og gik - Uggerløse - Stenlille - Døjringe - Pedersborg - og endelig Alléen og Storgade, de syntes at være længere end sæd-

vanligt! Vi blev lukket ind og jeg indrømmer at vi var trætte, så det var herligt at gå i seng.

Om morgenen diskuterede vi med kammerater straffen - hvor mange søndage "på fæstningen" (stuearrest) det vilde blive - så vi gik lidt urolige ind i Lovsangs-salen. Vi blev talt op som sædvanligt af Chang Wiese. Så var det skik, at efter første salme vilde rektor komme med dagens bemærkninger, og der gik et kuldegys gennem os, da rektor begyndte: "Jeg havde i aftes en telefonopringning fra to elever, de havde haft et uheld på vej hjem til Sorø, den ene cykel var punkteret ca. 30 kilometer fra Akademiet og de vilde tilbagelægge resten af vejen til fods trækende cyklerne; jeg gav vægteren besked om at lukke dem ind. Men jeg vil gerne tilføje, at der overhovedet ikke var tale om, at den ene vilde fortsætte og lade den anden i stikken! Jeg ser heri et typisk eksempel på det soranske kammeratskab og vil nu diktere staffen for de to elever: Straks efter lovsang skal de begive sig over til Fru Bøgelund på hospitalet, jeg har bedt hende have to senge redt op, hvor de kan sove den ud, for det tror jeg, de begge trænger til".

Vi tog springet fra gemene forbrydere til at blive dagens helte. Men den lille historie viser også rektor Raaschou-Nielsen's forståelse af det soranske kammeratskab.

Einar Lütchen - Lehn (S 1916)

Allégade 10

Soranernes traditionelle frokost - den første torsdag i hver måned - celebreres fra og med torsdag den 7. marts 1974 (til sædvanlig tid, klokken 12/15) på det historiske frederiksbergske gæstgiveri "Allégade 10", 2000 København F.

Forretningen - tidligere også kaldet "Frederiksberg Selskabslokaler" - er overtaget af Janne Brinch og Jokum Brun, der har foretaget en smagfuld og diskret renovering af restaurationslokalerne uden at det er gået ud over det traditionsrige steds hyggelige stemning. En nydelig mindre sal ovenpå (adgang foreløbig gennem restauranten) egner sig fortrinligt til vort formål.

Værtsparret har lovet at gøre deres bedste (maden - der er prøvesmagt af såvel formanden som næstformanden samt redaktøren og dennes branchekyndige ægteviv - er fortræffelig og af fremragende kvalitet!) men forlanger til gengæld en VIGTIG ting:

Ordningen er rimelig og nødvendig for køkkenets dispositioner - alle andre steder forlanger man antallet opgivet dagen før!

Nachspielet kan næppe finde hyggeligere rammer end nedenunder i restauranten - her findes sågar kegle- og skydebane! - og om sommeren kan "lysthusene" i haven udenfor tages i brug.

Parkeringsforholdene turde være gode; om dagen kan man parkere vederlagsfrit på Lorry's parkeringsplads skråt overfor, gadearealerne i nærheden byder også på parkeringsmuligheder, og i Frederiksberg Allé er der altid plads.

De offentlige trafikforbindelser er udmærkede: busserne 28 og 41 kører på ruten Kongens Nytorv - Frihedsstøtten - Frederiksberg Runddel, og bus 1 på ruten Kongens Nytorv - Frihedsstøtten - Frederiksberg Rådhusplads. HUSK: Drej (01) 21 14 92 senest samme torsdag (mellem klokken 9 og 11) og anmeld deltagelse i soranerfrokosten klokken 12/15!

Mød talrigt op torsdag den 7. marts på vort nye tilholdssted! Vær med til at lade frokosttraditionerne fra Grand Café genopstå i nyt lys på "Allégade 10", 2000 København F. Rantzau

*Obligatorisk tilmeldelse på telefon (01) 21 14 92
senest samme dag (torsdag) mellem klokken 9 og 11!!*

En lille litterær korrektur Holberg anbelangende

Det være langt fra mig at ville forklejve fader Holbergs litterære eller soranske, latinske eller danske fortjenester så lidt som hans på anførte sted item anførte fortjente soranske fordanser A. Krage-lund (S 1914), som tilmed til studentereksamen for snart 4 årtier siden var min utvivlsomt forstående latinske, nej græske censor, tror jeg (i græsk, *proh dolor!* var jeg oppe i Olympiaden - ei, snak: Iliaden hedder den jo; dog nei, det var min tro Odysseen, jeg kiender så mare nok for-skel, for det var just derfra, ja lige netop derfra, hvortil jeg var nået i repetition(!) - og ikke i Apologien, ikke Holbergs epistel "Apologi for Fanden", forstår sig, men Sokrates' forsvarstale for sig selv i Platons version, som i højere grad end Homer, selv Hektor og Andromake, havde taget mig fangen dengang efter bekendtskab med W. Norvins (S 1897) i 1934 ud-komme Sokrates-bog og mine sikkert dyb-sindige samtaler derom med lektor Hol-ten).

Men - for nu ikke at komme bort fra dagens tekst: "den eneste danske forfatter, hvis værker efter mere end 200 år endnu lever blandt os"? nej, det er Holberg nu ikke. Som monsør Montanus siger: jeg siger det ikke af hoffærdighed, men det går profecto ikke an!

Nu Ambrosius Stub f. eks., død vist i 1758, altså kun 4 år efter Holberg - erindres han virkelig ikke mere for Du deilig Rosen-Knop? eller Den kiedsom Vinter gik sin Gang og ikke engang for Vel født er vel en Trøst, men kun ... vel død er hele Sagen?

Og J. H. Wessel? Er ikke nylig hans Kjerlighed uden Strømper blevet nyopført? Det udkom i 1772, har jeg lige slået efter, og er altså i år lige 2 år "mere end 200 år"! Og endnu har vel heller ikke alle glemt Gaffelen eller Hundemordet, Smeden og Bageren eller de fyndige epigrammer, selvom et af dem rigtignok ender: til sidst han gad ei heller længer leve ...

Og så Johs. Ewald! Måske er der ikke ret meget for nutiden tilbage af det, som engang var af højeste værd. Men skønt han vist ikke engang kunne tale rent, 'kavarerer Eward' (han kunne, som man ved, ikke udtale 'l', eller var det blot hans Sønderjydske udtale?), så kunne han dog skabe - i kongesangen, som da til-dels "lever blandt os" - det "sortladne" hav, som en Georg Brandes jo ville give sin samlede produktion for at have skabt eller formet. Og om blot 10 år er det lige 3 år "mere end 200 år", siden denne tra-giske kavalér på dødslejet dikterede sit sidste 'helte-digt', som alene kunne have gjort ham uuddelig: Udrust dig, Helt ... - og hvori han da "endnu lever blandt os", endda i brug (til Gades toner, i en af de bedste digtsamlinger på dansk, for nu at

være beskeden: salmebogen). Men "den første moderne danske prosa", som G. B. kalder Levned og Meninger til forskel fra Holbergs, som er "tør og stiv" (dog vel næppe i komedierne?), den er altså passe medsamst Rungstedts m.fl. Lyksalig-heder?

Og endelig - for nu at få begyndt på slutningen: kanhænde også en og anden af dette blads læsere har hørt eller hørt om Her vil ties, her vil bies, som (mirabile dictu: uden et eneste eller højst med eet eneste direkte religiøst ord eller udtryk!) eksempelvis hundrede år efter sin tilblivelse fik ny relevans og særlig prægnans i digterens egen landsdel i tiden 1864-1920: lige fra "trange tider langsomt skrider..., og det er svart" og til "se, nu er stunden næsten oprunden, som gør dig glad! og som endnu idag er så ud-tryksfuld og levende i brug, at den så-mænd - var digteren soraner - havde været selvskreven til at synges ved sora-nerfrokost til kyndelmisse, hvor "dagene længes, vinteren strenges"!

"Jeg ser rent kunstnerisk på ham", kan jeg i denne sammenhæng sige med G. Brandes (nu igen) om denne af lærde og ulærde skattede poet, både født og død kun 10 år efter Holberg (altså i år for 10 år "mere end 200 år" siden), musikalsk ligen som han, men rigtignok mere poetisk, lige så kendt eller mere af mange både voksne og børn og hos flere lige så le-vende og i højere grad i brug, og om hvem nævnte kritiker (skønt nærmere beslægtet unægtelig med Holberg end med H. A. Brorson - som det jo drejer sig om!) rentud erklærer, at i versbehandling "maa hans Overlegenhed kaldes overordenlig", sammenlignet just med hans samtidige - Holberg! Endda sidstnævnte som bekendt skrev "ei blot for at moralisere, men og for sproget at polere". Ja, uden betæn-kelighed betegner han B.s digteriske ta-lent som "rent virtuost" og giver ham i det stykke endog rang med den senere Bellmann (G. B.: Saml. Skr., Danmark, bd. 3 s. 513).

At denne Holbergs samtidige digter-kollega (på samme tid, næsten, var de på Borch og ialtfald i København) som dansk sønderjyde fra et af de kongerigske en-klater naturligvis også kunne fordanske tyske digtere, så oversættelsen ofte langt overstråler originalen, det kan næsten enhver let erkyndige sig om. Og i en lit-terær antegnelse i julemåneden anbelan-gende "levende" 200-årige forfattere må det da være en lapsus helt at have over-set denne forfatter til bl.a. også Den yndigste Rose er funden ... for blot at fremhæve en enkelt af mange - flere af dem omtrent 250 år.

Som eksempel i den givne anledning har denne Holbergs helt samtidige fri-

stet mig over evne, ser jeg, og mindre af professionelle end af litterære grunde (sagligt er jeg selv ingenlunde altid enig med ham). Endnu langt mere end 200 år kunne man ellers være gået tilbage og have prist andre eller flere; alene mine godt halvt hundrede konfirmander - jeg siger igen: jeg siger det ikke af hoffærdighed, men flere af dem ville min tro have anført i det mindste en Kingo fra det 17. og en Sthen fra det 16. århundrede. Andre kunne vel nævne andre poetiske (eller prosaiske?) forfattere, "hvis værker efter mere end 200 år endnu lever blandt os", ja efter mere end 3-400 år endnu er levende i brug - ugentlig eller daglig.

Imidlertid er, så vidt vides, ingen af dem gamle soranere; men deri ligner de vel Holberg. Alligevel er nok flere af dem endnu levende i brug også til 'lovsang' for soranere; men deri, så vidt vides, ligner de ikke Holberg. Også om ham gjaldt naturligvis, at der var noget, han ikke forstod og alene af den grund heller ikke forstod at skrive, en glemte dimension kunne man måske for hans vedkommende sige. Hvormed ikke skal være sagt,

at det var fader H.s vid, som indgav vor 'naturkundskabsfader' i sin tid det ram-mende vid: at tænke sig "I østen stiger solen op ..." korrigeret eller justeret til: "Fra vest mod øst går jorden rundt ...!"

In der Begrenzung zeigt sich erst der Meister - dog nei, det går profecto ikke an at anvende dette Goethe-Spruch fra Faust på Holberg (item, sans comparai-son, en vidtomspændende soraner Kann Rasmussen) og da slet ikke i den travesterede form: in der Begrenzung zeigen sich die meisten! Men også han, så omfattende han var, måtte have sin begrænsning og vel have lov - og ret - dertil.

Lad dette begrænsede Holberg-bidrag være afrundet med (og anledning til) en taknemlig tanke især til Johs. Jørgensen for inspirerende og inciterende undervisning i Dansk, både sprog og litteratur (også Holberg), som efter manges udsagn - "endnu lever blandt os".

S. T. Vestergaard (S 1935)

Å propos Soranerbladet nr. 10 (december, 1973) s. 145 øverst t.v.

Til Soranerbladet

"Løngangen under Sorø Sø"

I Decemhernumret spurgte Erik Sanders, om der er nogen, der kan give Oplysninger om dette "Løngangssagn".

Selv om jeg ikke ved mere om selve Sagnet, end at det eksisterer, kalder Spørgsmålet mig dog frem, i det jeg kender hvad der måske kan være Kilder til Sagnet.

I 1907, da jeg havde den Glæde som Gymnasiast at bo hos Rektor Bartolomæus Hoff også kaldet "Gåsen", hvad der ikke var noget Skældsord men Resultatet af den kendte Skoleskik at lade Navne gå i Arv fra ældre Brødre til yngre, hvorom nedenfor - viste han mig en Dag nede i Husets Kælder den nordlige Ende at Løngangen, en ca 2 m bred og mindst 1 1/2 m høj hvælvet murstensbygget Gang, der dog vær lukket ca 2 m inde i Mørket. Det var da "til at ta' og føle på":

Men Rektor ødelagde straks det æven-

tyrlige ved at sige, at det var en gammel Bageovn og aldeles ikke nogen Løngang!

Om navnet "Gåsen" har Rektor fortalt mig, at hans Broder Georg Hoff havde gået på Sorø nogen tid før Bartolomæus kom dertil som Adjunkt, og ved Begyndelsen af Georgs første Skoletime så en af de andre Dreng, at der i Hoffs Bøger stod " G. Hoff" og så spurgte ham om hans Fornavn. Georg svarede: "Du kan jo prøve at gætte"! Kammeraten begyndte med Forslag som Gustav, Gorm og Gabriel, men kunne så ikke finde flere og fortsatte derfor med Ged, Giraf, Gås...? Men så kom Læreren ind, og så hang navnet "Gåsen" fast, og det arvede Bartolomæus og beholdt det til sine Dages Ende. Det blev et stort Hædersnavn!

K. V. Palslev (S 1908)

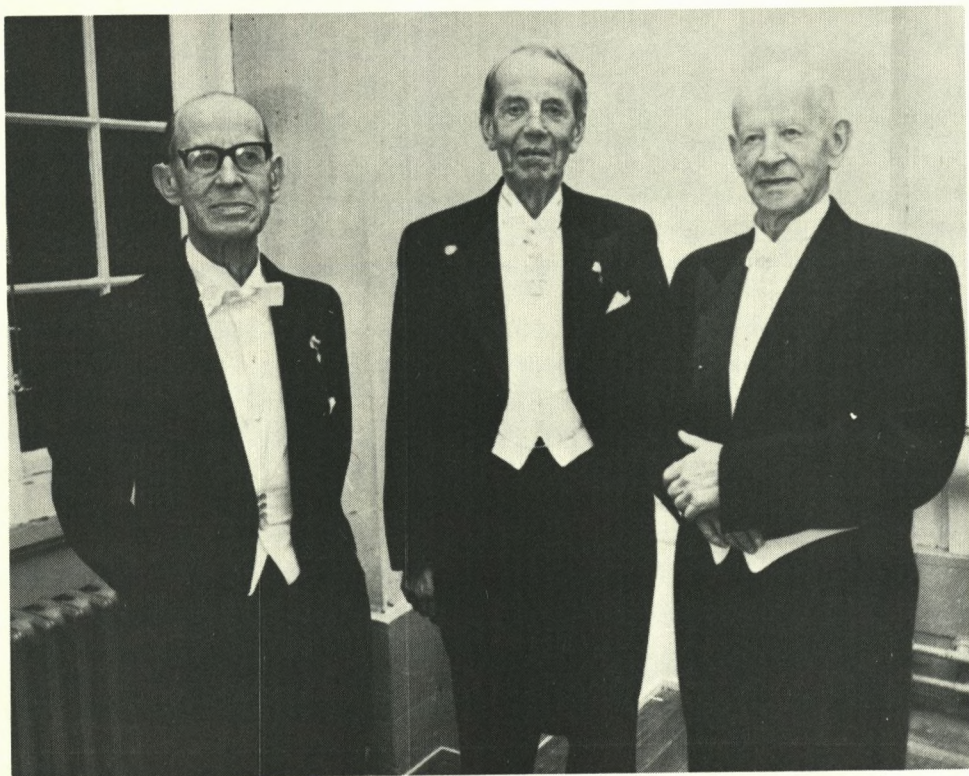

Tre gamle soranere

Årsfesten på Sorø Akademi i oktober 1973 bød på et i soransk historie unikt tilfælde: tre soranerbrødre, der gik på skolen samtidigt, blev i oktober 1903 fotograferet af Richard Hansen, Rolighed i Sorø.

Præcis 70 år efter blev de atter fotograferet sammen i Sorø, denne gang oppe på Akademiet, hvor soranerfamilien par excellence havde sat hinanden stævne til årsfest. På fotografiet til venstre ses (fra venstre mod højre) de tre unge soranere anno 1903: Fritz Lorenzen (R 1907), Poul Lorenzen (S 1905) og Carl Lorenzen (R 1904), på fotografiet neden under ses - i samme rækkefølge - de tre gamle soranere anno 1973.

Brødrene - alle forstmænd - er stadig aktive indenfor faget: Fritz passer sin egen park i Kyse, Poul er fungerende skovrider for Kongehuset på Trend, og Carl er skovrider bl.a. på "Hovedskov" for familien Næser. (Se i øvrigt SB 1973: 130).

Vinterstemning i Akademihaven

fol. Sven Gerner Andersen (R 1945)

Martin Nyrop som soraner

Martin Nyrop (1849-1921) gik paa Sorø Akademi 1859 - 65, hvad vi velhører mere om i kommende Biografier. Undertegnede har ikke kendt Martin Nyrop, kun en eneste Gang siddet ved Siden af ham og drukket en Kop Kaffe, men ved den Lejlighed fortalte han noget, som huskes, saa jeg næsten ordret kan gengive det.

Der foregik et eller andet i Soransk Samfund, og efter Middagen drak man Kaffe ved smaa Borde i et tilstødende Lokale. Aarstallet huskes ikke, men det maa være 50-60 Aar siden. Jeg var Forststuderende eller nybegt Forstkandidat og gik gennem Lokalet for at finde Plads ved et Bord med samtidige. Jeg kom forbi et Bord med seniores, hvor det ikke faldt mig ind at tage Plads, men saa var der en af Selskabet, som sagde: "Her er en ledige Stol,

sæt dig ned!" Det gjorde jeg saa, og jeg uværdige kom til at sidde ved Siden af Martin Nyrop.

Selvfølgelig blev der snakket Sorø, men jeg husker kun Nyrops Fortælling om sine Soraneraar, eller rettere om sin Afsked med Skolen: "Jeg fulgte ikke med, blev næsten aldrig hørt, sad nede bag i Klassen og kradsede paa et Stykke Papir. Saa kom Rektor en Dag og sagde: "Hør engang Martin, du er saamænd en rar og god Dreng, men dette her fører jo ikke til noget. Nu har jeg talt med (korresponderet med?) din Far, og vi er enige om, at du skal rejse hjem. Der gaar et Tog Klokken 2."- Saa gik jeg med min Vadsæk ud ad Banevejen og tog med Toget Klokken 2. Jeg synes nu, de kunde have ladet mig vente til næste Dag."-

Martin Nyrop blev saavist "en god Soraner", hvad han viste i Gærning: Tersløsegaard, Fraterbrønden m.m.; men hvad har knyttet ham saa stærkt til Sorø efter den Behandling? Kammeratskabet, den historiske Atmosfære, Bygningerne, Søen, Skovene? Svaret tog han med sig i Graven, men der har trods alt været noget, der bandt!

Poul Lorenzen (S 1905)

p.s.

Overlærer Matthiessen, "Møk", med Frue, "Tim", besøgte os et Par Gange i Skovridergaarden i Rold Skov, og selvfølgelig talte vi baade om Lærere og Elever. Om at bedømme Eleverne og deres Fremtidschancer sagde han: "Engammel Lærer kan som Regel stille et Horoscoop for sine Elever og deres Fremtid ud fra deres Evner, Interesser, Specialer m.v., og ofte kan man forudse deres Løbebane: Videnskab, Handel, Læge, Embedsmand m.v. - Men Kunstneridioterne er det umuligt at forudse noget om." -

Soldaterkorpset

Det morsomme prospektkort - "Soldaterkorpset ved Sorø Akademi's Skole, stiftet 1887" - gengivet i SB 1973:147, har givet anledning til flere henvendelser:

"Billedet af soldaterkorpset svarer nøje til et, der er gengivet i det lille skrift "Soranerens Soldaterkorps 1888-1913", blot er korpset dér lige marcheret ud af Klosterporten. Hvis man har ment at kende O. Slagers som chefen, er det fra 1903-04, eller 02-03, hvor han ifølge nævnte skrift var chef".

Torben Glahn (S 1923)

"Officeren maa være Algot Lautrup-Larsen, som engang var Delingsfører, 1906-07 tror jeg. Jeg mener ogsaa at kende

Kornettisten paa højre Fløj som Mogens Grüner (S 1910), og er det ikke Regnar Brincker med Althornet i 2. Geled? Trommeslageren burde jeg ogsaa huske, men kan ikke!

A. Gleerup (S 1911)

"I Sjællands Tidende fra 4.1.74 oplyser arkitekt Algot Lautrup-Larsens søn, at det er hans far, der er kaptajn for korpset. Han er selv i besiddelse af billedet, bag på hvilket hans far har skrevet: "Fra sidste Soldatertur i Aar, Onsdag d. 5. Maj 1907". Han oplyser endvidere, at der er taget 3 billeder den dag: 1) ved udmarchen fra Klosterporten, 2) udfør museet (Den gamle Kro) og 3) det gengivne billede. Han har dem alle 3!"

H. Kerstens (S 1918)

Orienteringsløb

Søndag den 31. marts 1974 afholdes det årlige orienteringsløb mellem Skolen og "de gamle".

Vi mødes omklædte kl. 08.30 i Baldursalen. Efter løbet er deltagerne inviteret til spisning på Skolen; 3-4 "passive" er velkomne til at deltage i postarbejdet ved afstandsbedømmelse og kortlæsning.

Der medbringes om muligt: kompas, BEMI og blyant.

Tilmelding senest d. 17. marts til

Ole Halken (S 1961)
Soldraget 1, 3460 Birkerød
(01) 81 56 01 efter kl. 18.00

Harald Scavenius om den russiske revolution

Soraneren Harald Roger Scavenius blev født 27/5 1873 på Gjorslev på Stevns. Han kom ind på Sorø Akademi Skole i I kl. 1885 og gik ud af IV kl. 1889, blev privat dimitteret som student 1892 og mag. art. i fransk 1900. Umiddelbart derefter kom han ind i udenrigsministeriet og han virkede - med korte afbrydelser - indenfor det danske diplomati til sin død. Han gjorde tjeneste som legationssekretær 1904-09 ved gesandtskabet i Skt. Petersborg (Petrograd, nu Leningrad), der da var russisk regeringsby. I denne periode lærte han russisk så godt, at han både talte og skrev det flydende. Han var dansk gesandt i Skt. Petersborg 1912-18 og oplevede således de russiske revolutioner 1917-18 på nært hold.

De depecher og telegrammer, hvormed Harald Scavenius under omvæltningerne holdt den danske udenrigsminister (Erik Scavenius (1877-1962), der var hans fætter og som blev statsminister under 2. verdenskrig) underrettet, er fornylig offentliggjort i Danske Magazin og udkommet som særtryk under titlen: Harald Scavenius' syn på omvæltningerne i Rusland 1917-1918 belyst gennem depecher og telegrammer fra den danske gesandt i Petrograd. Udgivet og kommenteret af Bent Jensen. Fr. Bagges kgl. Hofbogtrykkeri, København 1973.

Bogen (særtrykket) er på ialt 144 sider. Efter en indledning på 8 sider gengives i kronologisk orden 16 depecher og 112 telegrammer, der ikke er skrevet i egentlig telegramstil, men nærmest i brevform. Hertil har lektor Bent Jensen føjet ialt 285 noter, der på særdeles oplysende måde supplerer Scavenius' tekst. Disse noter er heldigvis ikke henvist til et afsnit bag i bogen, men følger umiddelbart efter de depecher og telegrammer, de hører til. Meddelelserne begynder med en depeche om mordet på Rasputin 15. december 1916 og ender med et telegram Harald Scavenius sendte fra Finland 16. december 1918 på vej til København, da Danmark havde hjemkaldt sin diplomatiske repræsentation i (bolchevik) Rusland.

Gennem Scavenius' særdeles velskrevne og udførlige indberetninger og lektor Bent Jensens noter gennemlever man så at sige fra dag til dag hele den russiske revolution med al dens brutalitet, svig og bedrag, og man undrer sig over, så meget man deri genkender af den propaganda og de politiske metoder, der endnu anvendes verden over.

Bogen blev udførlig anmeldt i Berlingske Tidende 24/10 1973 af dr. phil. Kristian Hvidt, der bl.a. skriver:

"Det er et helt fascinerende materiale, der kan læses på forskellige måder: dels som en kilde til den russiske revolutions historie, dels som et monument

over gesandten Harald Scavenius, hvis eminente dygtighed både til at overskue og redegøre for en afsindig udviklet situation og til at hjælpe nødstedte udlændinge i det frygtelige kaos, bliver klar for alle. Endelig kan indberetningerne læses af alle som en forrygende historie om, hvordan det går til, når et samfund går totalt i opløsning. - - - Fortællingen om det store ranok i Rusland 1917-18 er uhyggelig, men storslået - for læsere, der kender hovedtrækkene i den franske revolution 128 år før så meget mere, fordi der er slående ligheder i den måde, hvorpå udviklingen accelererede i Paris og St. Petersborg."

Harald Scavenius blev dansk udenrigsminister 1920-22 og senere gesandt i Rom Bern og Haag, hvor han døde 22/4 1939.

Man stifter i en note også bekendtskab med Camillo Martiny (S 1907), der ledede Dansk Røde Kors i Rusland fra april 1918 til juni 1919, da Røde Kors forlod Rusland efter at dets bygninger i Moskva var blevet besat af sovjetiske tropper.

Til slut dette: I bogen Viggo Sjøqvist: Erik Scavenius (1973) nævnes at de to fætre langt fra stod på god fod med hinanden, men udenrigsministeren (Erik) måtte dog indrømme, at gesandten i Skt. Petersborg (Harald) var den af alle de europæiske gesandter under 1. verdenskrig, der holdt udenrigsministeriet bedst og hurtigst underrettet. Udenrigsministeren svang sig endda op til på en rundskrivelse til alle de danske repræsentationer i Europa om nødvendigheden af at holde udenrigsministeriet hurtigt og udførligt underrettet, at give gesandten i Skt. Petersborg et lille klap på skulderen ved at skrive ordene "Jeg takker Dem for Deres telegrammer".

A. Kann Rasmussen (S 1922)

Fra Ridderakademiet i 1770'erne

Den cifferskrift, der gengives i Niels Krøyer Levetzau's brev til Johan von Bülow (SB 1973:137 og SB 1974:3) har en af mine gamle klassekammerater Kaj Viderrø (S 1923) tydet som værende græsk og skrevet med gamle græske bogstaver. Det første sted skulle kunne oversættes som: (Jeg lovede i mit sidste Brev at give en Beskrivelse paa) "to stykker småkvæg" (eller med rettere ord: "to små kvajhoveder"), det andet sted som: (... dog haaber jeg at han tilgiver mig min Ungdoms Feyl og Skrøbelighed, naar jeg tilstaaer, at jeg haver handlet som en perfect) "smigrer". Torben Glahn (S 1923)

Piger på skolen

Mon ret mange tænker på, at der i årene 1909-1916 var 31 Sorø-piger, der tog realexamen på Sorø Akademis Skole? De kom der, fordi piger ikke kunne tage realexamen andre steder i Sorø, og de forsvandt fra Akademiet da pigeskolen fik examensret og blev til Sorø private Realskole.- Hvad blev der af de 31? Ja, det kan man læse sig til i Soranerbiografierne, men det bliver så spredt. Kun 7 af dem synes ikke at have fået nogen egentlig uddannelse, men de er alle blevet gifte som unge og kan godt have begyndt på et eller andet uden at fuldende det; 8 af dem kom på kontor, deraf 1 i udenrigsministeriet, 2 i statistisk departement, 2 i bankinstitutioner, 1 i forsikring og 2 på kommunekontorer. Ikke mindre end 6 søgte uddannelse ved post og telegraf, 1 blev tandlæge, 2 sygeplejersker, 1 gymnastiklærerinde, 1 husholdningslærerinde, 1 musiklærerinde, 1 laboratorieassistent, 1 forretningsleder, 2 korrespondenter; 21

af dem blev gift og mange af dem fortsatte deres arbejde efter giftermålet; 11 af dem er døde.

Da jeg i 1910 blev optaget i 1. G, kom der 8 piger i realklassen og foruden mig 2 i gymnasiet. Vi var altså ialt 11 piger, der lagde vores overtøj i Elevbiblioteket ved siden af uret på Stengangen og holdt til der i frikvartererne. Lokalet kom naturligvis hurtigt til at hedde pigekammeret. Det var en livlig flok, der fyldte det lille rum godt ud. De havde altid mægtig travlt med at læse på lektien til den næste time og kunne ikke sympatisere med min opfattelse af, at et frikvarter er en hvilestund, hvorfor de en dag resolut og bogstaveligt smed mig ud af pigekammeret! Det var en begivenhed, som gav genlyd og vakte megen morskab rundt om, og som Vilhelm Lauritzen (S 1912), dengang i 2. G, forevigede i en smuk tegning, der på en eller anden måde havnede hos mig selv og som jeg stadig opbevarer og betragter, når jeg trænger til en smule ydmyggørelse!

Ellen Vibeke Jensen (S 1913)

Gamle soranere

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i marts 1974:

2. Repræsentant Gustav Nielsen (f. 1924), Koldinggade 34, 2100 Kbh. Ø.
7. Bestyrer Johannes Hass (f. 1899), Højen, Manderup, 4050 Skibby.
8. Fotograf Jens Langkjær (f. 1924), Lyngbyvej 275 C, 2900 Hellerup.
8. Sognepræst, lic. theol. Helge Haystrup (f. 1924), Østofte, 4951 Nørreballe, Lolland.
9. Politimester Karl Fenger-Eriksen (f. 1899), Bellis Alle 28, Dagnæs, 8700 Horsens.
10. Skovfoged Henning Nielsen (f. 1924), Gammel Strandhus, 4654 Fakse Ladeplads.
11. Assistent Frederik Schultz-Lorentzen (f. 1899), Prinsessegade 52, 1422 Kbh. K.
12. Civilingeniør K. W. Rasmussen (f. 1894), Ved Renden 37, 2860 Søborg.
14. Tandlæge, fru Martha Anda, født Nielsen (f. 1894), Nygaardsgaten 17A, N-4300 Sandness, Norge.
14. Reklamekonsulent Sten Porsild (f. 1914), Frederiksdalsvej 144, 2830 Virum.
15. Overbibliotekar Torben Glahn (f. 1904), Ingemannsvej 20, 3.sal, 1964 Kbh. V.
15. Overlæge, dr. med. Walther Falholt (f. 1924), Egevej 1, Gadevang, 3400 Hillerød.
16. Direktør, civilingeniør Aage Kann Rasmussen (f. 1904), Møllehøjgaard, Gerlev, 3630 Jægerspris.
16. Dommer Jørgen Clausen (f. 1904), Dommergården, 7100 Vejle.
17. Fuldmægtig Egon Bertelsen (f. 1914), Glentevej 5, 4690 Haslev.
16. Ingeniør Jan H. Sørensen (f. 1924), Syrenvej 16, 8900 Randers.
19. Tandlæge Finn Thorsen (f. 1914), Holtebakken 9, Niverød, 2990 Nivå.
22. Bankfuldmægtig Arne Morell (f. 1894), Amager Fælledvej 11, 2300 Kbh. S.
22. Repræsentant John Budolph Hansen (f. 1924), Agertoften 2, 2820 Gentofte.

24. Frøken Karen Veistrup (f. 1894), Refsnæsgade 52, 2200 Kbh. N.
24. Civilingeniør Jacob Weyhe (f. 1904), Torfinsgøta 22, P.O.Box 135, 3800 Torshavn.
26. Direktør, civilingeniør Christian Fredtoft (f. 1914), Paludan Møllers Vej 8, 5000 Odense.

Fødselsdagslistens forfatter beklager, at den gode soraner Alex Herreborg (R 1942), der fyldte 50 år 22. januar 1974, ikke var nævnt i listen. Det smerter mig særlig meget, at fejlen netop skulle gå ud over Herreborg, der har gjort så meget for Soransk Samfund. Jeg mindes med glæde den charmerende måde, hvorpå han i sin tid tog initiativet til og nærmest "tvang" os til at udgive grammofonpladen med konfirmationskantaten etc. A.K.R.

En fødselsdagshilsen

Kære Aage Kann Rasmussen!
Ved din 70 års dag vil Soranerbladet og din gamle skole gerne være blandt de mange, der hylder dig.

Jeg lærte dig at kende, da du blev formand for Soransk Samfund, og jeg mindes med stor glæde, hvorledes vi sammen fik gennemført den første årsfest på skolen. Du var og er enestående at arbejde sammen med; du trækker den største del af læsset og overlader intet til tilfældighederne. Du leder et arbejde på en behagelig og en effektiv måde, det sker i en kammeratlig atmosfære, og du skaber tryghed omkring dig. Det er måske det, der har gjort, at du har knyttet så mange soranere nærmere sammen og til skolen. Du har gæstfrit modtaget os, mange af skolens elever har nydt godt af din og din kones store gæstfrihed. Du har bidraget til, at nye kammeratskaber er opstået, at venskaber er udviklet og uddybet. Det vil vi gerne sige dig tak for.

En fødselsdagshilsen skal måske også sige lidt om dit liv og din karriere, men lad mig nøjes med at henvise til en god kilde:

Soraner-Biografier, 1901-1960 under S 1922 findes:

Kann Rasmussen, Aage Gudmund født den 16. marts 1904 i Mandø sogn...

Man vil der kunne se, at du har haft en virksom, spændende og ansvarsfuld tilværelse, at du har mange interesser og at du må være i besiddelse af en stor arbejdsevne. Måske er det baggrunden for det soranske arbejde, men den væsentligste årsag ses i forordet, hvor du omtaler arbejdet med at redigere soranerbiografierne med følgende ord: "Det er udført i kærlighed til skolen og til det sammenhold, der blev skabt på vidt forskellige tidspunkter inden for de 60 år;

men som dog er mærkeligt bindende for os alle."

På kirkegården i Fjenneslev står der en mægtig granitblok, der kun er beskrevet med runer på den smalle kant. Der står "Sasser rejste sten og gjorde bro". Stenen er fundet i kirkegårdsdiget for ca. 150 år siden, men må oprindeligt have stået ved den vejbro, der fører over Tuel å ved Fjenneslev sogneskel, og som stadig hedder Sasserbro.

At bygge broer har lige fra oldtiden været anset for at være kulturskabende og enkelte har som Sasser rejst en sten, for at hans indsats skulle blive husket. Du har formentlig ansvaret for mange broer bygget rundt i verden. De står som minder om din indsats ude i det fremmede, men i dit arbejdsfyldte otium har du hovedæren for den store soranerbiografi, der bygger bro mellem gamle elever indbyrdes og deres gamle skole, et værk, der når det hele er trykt, vil stå som en runesten, der til sene tider vil minde om din kærlighed til og interesse for det soranske fællesskab.

Din gamle skole, Soranerbladet og mange soranere ønsker til lykke

Venlig hilsen din hengivne

Arne Østergaard

Redaktør Bent Rosenkilde Nielsen (R 1922) har i decembernummeret 1973 af Hus og Hjem skrevet en stor illustreret kronik - "Den sjællandske nattergal" - om julehøjtid, nytårsfest, bondebryllup og andre mindeværdige stunder i B. S. Inge-manns liv.

Godt nyt fra Danmarks bedste ØL-fabrik: To soranere er pr. 1. januar 1974 blevet forfremmet, nemlig Niels Dreyer (S 1955) til underdirektør for marketing og Dan Ibæk (S 1954) til produktionschef. Soranerbladet siger til lykke og håber at de to gæve soranere vil hjælpe til at der aldrig mangler FAXE-øl ved soranske sammenkomster! Soranerne skal nok købe det, hvis de bare vil brygge det!! E.S.

SAS-piloten Kjeld Rønhof (R 1936) har haft lejlighed til at se komet Kohoutek, da han med sit fly befandt sig omkring 12 kilometer over De canariske Øer; da han var landet, var det ham umuligt at se mere til kometen, selvom himlen var helt klar. Måske har hele to danskere herhjemme set kometen nytårsaften - men de er såvidt vides ikke soranere! Rønhof har med uvisnelig hæder indskrevet sit navn i den observerende astronomis historie(!), for det lykkedes ham at få øje på alle tiders fiasko-komet Kohoutek!

Dødsfald

ANN' MARGRETHE ERNBERG GAD
14. oktober 1902-22. december 1973

Ann' Gad var født i Sorø som datter af lektor ved Akademiet Henrik Gad (1862-1945) og Anna Ernberg, hun blev optaget i 1. G 1918, student (k) 1921, cand. mag. (tysk, musik) 1932, cand. psych. 1943. Efter forskellig undervisningsvirksomhed 1932-37 blev Ann' Gad ansat på Statens pædagogiske Studiesamling 1939-57, siden 1957 var hun hospitalspsykolog.

GUNNAR HVIDBERG BUUS
2. august 1902-23. december 1973

Gunnar Buus var født i Svendborg som søn af skibsfører Lars Knudsen Buus og Thyra Hvidberg, han blev optaget i 1.M 1914, student (m) 1921, landinspektør-eksamen 1926. Buus har været ansat i Direktoratet for Matrikelvæsenet, Landbrugsministeriet.

TONA HANSEN in memoriam
30. september 1899-26. december 1973

Inger Antonia Hansen var hendes fulde navn, men hun hed aldrig andet end Tona og var en af de 31 piger, der 1909-1916 tog realeksamen på Sorø Akademis skole. Efter skolen (R 1916) blev Tona uddannet ved post og telegrafvæsenet dels i Sorø, dels i København, hvor hun i 1929 tog postexamen. Efter et par års arbejde i København søgte hun tilbage til Sorø og var gennem mange år overassistent ved postvæsenet her, et venligt og hjælpsomt menneske, ikke nogen skrankepave. Hun måtte søge afsked som 67-årig fordi hun led af kronisk bronchitis og det var strengt at skulle være på arbejde hver morgen kl. 6. Nu hyggede hun sig i et lille hus i et af byens mange, nye villakvarterer.

Tona var datter af købmand Georg Hansen (1881), der havde kolonialforretning midt på Storgade og var broder til købmand Urban Hansen (1899) med den store trælastforretning sammesteds og tilhørte således dynastiet H. A. Hansen, en af de familier, der gennem de sidste ca. 100 år har levet og virket her i Sorø til gavn for byen. Slægten har fostret mange soranere. To af Tona Hansens mange søskende er også realister, søsteren Marie Louise Hansen (R 1913), som er korrespondent og endnu lever, og broderen Georg Einar Hansen (R 1920), der var forretningsmand i Canada og døde i 1968.

Ellen Vibeke Jensen (S 1913)

POUL HVAM
9. september 1895-11. januar 1974

Poul Hvam var født på Sejerø som søn af sognepræst Christian Hvam og Louise Thofte, han blev optaget i 1.M 1906, realist 1912, efter læretid hos H. C. Lunge & Søn, Sorø, på Københavns Maskinistiskole 1918-20. Poul Hvam var ansat i ØK fra 1920 til 1952, hvor han avancerede til maskinchef; under den sidste krig var Hvam 6 år i allieret tjeneste.

POUL SCHJÆRFF
20. juni 1890 - 6. februar 1974

Det er vor tunge pligt at måtte meddele, at Soranerbladets redaktør gennem mange år, lektor Poul Schjærff (S 1908) er gået bort. Nekrolog følger i næste nummer.

Soranske noter

FÆGANGEN OG
REITZENSTEINS ALLÉ

En gammel fredningssag i Sorø kommune nærmer sig nu sin afslutning. Det er fredningssagen vedrørende Fægangen og Reitzensteins Allé, som blev rejst for en halv snes år siden, men aldrig har haft en særlig høj prioritet. Nu er der ved at være enighed mellem fredningsplanudvalget for Vestsjællands amt og Sorø kommune om fredningsdeklarationerne, oplyser fredningsplanudvalgets formant, amtmand V. Wedell-Wedellsborg, Sorø.

Fredningen af Reitzensteins Allé, der i daglig tale aldrig kaldes andet end Alleen, var et ønske fra Sorø Akademis stiftelses side, da man for nogle år siden overdrog Alleen til kommunen. I modsætning til Reitzensteins Allé, med de store lindetræer, har Fægangen aldrig været tilplantet med træer med henblik på at skabe en allé. Man skulle blot have en markering af den vej, ad hvilken Sorø-købmændene drev deres kvæg ud på Ladegårdens marker i 1600- og 1700-tallet. De århundredgamle egetræer er derfor i dag omgivet af alle mulige andre træer, der har bredt sig ved selvsåning, så Fægangen på strækningen fra Rådhusvej til Filsofgangen mere har karakter af et krat end en allé. Det er kun de gamle egetræer, man ønsker bevaret, og der kan

derfor ventes ryddet stærkt op i bevoksningen, når sagen er afgjort i fredningsnævnet.

Mellem Fredningsplanudvalget og Sorø kommune har der været nogle skærmydsler i midten af 60'erne, idet kommunen på et tidspunkt, da fredningssagen var rejst, fældede et af de gamle egetræer i Fægangen for at kunne gennemføre Holbergsvejs forlængelse hen over dengamle dyrskueplads forbi grunden, hvorpå den første del af Sorø-parken blev rejst. Fredningsplanudvalget truede med anmeldelse af kommunen, men så langt er man aldrig kommet, og for øvrigt er det et spørgsmål, hvad man ville have nået med en politisag, for formelt er der aldrig rejst fredningssag om Fægangen. Sagen har nemlig aldrig været bekendtgjort i Statstidende.

Egetræet, der stod i vejen for Holbergsvejs tilslutning til Fægangen, er det eneste, der er fældet langs Fægangen. For øvrigt var det Sorø byråd, der i sin tid ønskede Fægangen fredet - et ønske, som Sorø Akademis stiftelse, der ejede Fægangsjorden på dette tidspunkt modsatte sig, idet man frygtede, at dette ville medføre en værdiforringelse for Akademiets jorder.

(Canute i Dagbladet 24.8.73)

Grand Café's sørgelige skæbne er behandlet af Berlingske Tidende den 12. januar, og i Politiken den 3. februar skriver Henrik V. Ringsted en længere artikel, illustreret med Hans Bendix' ypperlige tegninger: "Det er muligt, at stuerestauranten kan bevares, selvom handelen med diskotekkongen går i orden, idet Magasin du Nord, der ejer ejendommen, menes at ville insistere på, at der stadig skal være en café i disse lokaler, men "Københavns smukkeste teatersal" - de lidet benyttede og efterspurgte selskabslokaler på 1. sal, vil i hvert fald blive omdannet til et "Diskotek Tordenskjold". Hviids Vinstue i kælderen er en selvstændig forretning og berøres ikke af et eventuelt direktørskifte, og det er direktør Marburgers hensigt at føre "Skindbuksen" i Lille Kongensgade videre som hidtil."

"Sorø dufter stadig af munkefims" skriver Bo Maltesen i Politiken den 27. januar 1974, han spår en "rolig fremtid i byen, der endnu ikke har sluppet taget i den kyske fortid" (sic!) og fortæller, at "fødsels hjælperen, der nu hedder Sorø Akademi, var i byens første leveår dominerende" - så ved vi det! - Artiklen, der bringes som den første i en serie i anledning af kommunalvalget, er illustreret af Jacob Maarbjergs fortræffelige fotografier viser Sorø Torv som parkeringsplads og Klosterporten bag vejafstriking.

Maleren og forfatteren Broby-Johansen har efterlyst tre betydelige danske malerier, som han skulle bruge til sit nye billedværk "Skolen i Kunsten", men som det hidtil har været ham umuligt at opspore. To af billederne er nu fundet, meddeler Politiken den 13. januar, et af dem er Christen Dalsgaards lille fine genrebillede "En lille Dreng, der ikke maa gaae ud, før han har lært sin Lektie". Det viste sig at billedet ikke var originalen men en skitse til selve maleriet. Fru Bodil Andrew i Reading, England, har imidlertid meddelt Politiken, at hun har billedet på sin væg og at hun har holdt af det lige fra barnsben: "Dalsgaard var jo til sindød tegnelærer på Sorø Akademi", siger fru Andrew, "Min morbror, rektor Paul Hugo Bohn i Sorø, fortalte mig om ham, da han så hvor interesseret jeg var i billedet ..."

Arkitekt Tyge Iuul Brask M.A.A. har tegnet det meget vellignende portræt af Soranerbladets redaktør i januar-nummerets Memo-spalte.

Memo

Soraner-frokost den første torsdag i hver måned 1974 (klokken 12/15): 7. marts, 4. april, 2. maj, 6. juni på "Allégade 10", 2000 København F, telefon (01) 21 14 92. (Husk: Obligatorisk tilmeldelse pr. telefon senest samme dag mellem klokken 9 og 11!).

Nachspiel
i restaurationen sammesteds.

Adresseændringer bedes meddelt til

SORANSK SAMFUND: Kassereren
Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10
2860 Søborg
Tlf. (01) 69 11 44
Postgiro 1710

SORANERBLADET: Redaktion
Paul Rantzau
Tyrsbakke 9, Søllerød
2840 Holte
Tlf. (01) 80 00 55

SORANERBLADET: Administration
Erik Sanders
Skadsholm
9520 Skørping
Tlf. (08) 37 1900

Fr. Bagges kgl. Hof-Bogtrykkeri
Borgergade 6
1300 København K
Tlf. (01) 14 40 40

---

her en
plads
reserveret
til en
soransk
annoncør
ring til SANDERS
(08) 37 19 00

Magnus Jensens Eftf.
Patentbureau

Nytorv 3
1450 København K
Telefon 11 58 49

Erik Severinsen

Landsretssagfører

1459 København K Frederiksberggade 2
Telefon 14 34 00

SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 7163

THOR-VASK

NÆSTVED

TELEFON 72 25 50

INSTALLATØR

B. Quirinus-
Jensen
Sorø

(03) 63 05 14

Frater-
Konditoriet
SORØ

fiona
tapet

Sorø Akademis
I. Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 35

gælder det SPHAGNUM så tal med
PINDSTRUP MOSEBRUG A/S

PINDSTRUP
8580 RYOMGÅRD
Telefon: (06) 39 61 00

Soraner-biografier 1901—60

Biografierne kan, efter skriftlig bestilling og så længe oplag haves, købes hos kassereren til følgende priser excl. porto og emballage:

Det *samlede værk* indbundet i et bind, kr. 150,-

Uindbundne *hæfter* af årgangene henholdsvis 1901-10, 1911-20, 1921-30, 1931-40, 1941-50, 1951-60 samt familieoversigten kr. 25,- pr. hæfte.

Soransk Samfund

kassereren civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10 . 2860 Søborg